

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Pr. e-post

Deres ref
12/7414-KRS

Vår ref.
201300107-2

Saksbehandler
Benedicte Aas
73 56 70 57

Dato
16.04.2013

Høring - rapport om ”Avhør av særlig sårbare personer i straffesaker”

Det vises til høringsbrev med vedlegg av 16.1.2013, med uttalelsesfrist 16.4.2013.

Styret i Domstoladministrasjonen vedtok medio september 2011 at dommeravhør av barn og psykisk utviklingshemmede er en oppgave som for fremtiden bør tas ut av domstolene.

Domstoladministrasjonen deler arbeidsgruppens syn på at en avhørsordning for særlig sårbare personer som ikke skal forklare seg direkte for den dømmende rett, må sikre at avhøret har høy bevisverdi samtidig som siktedes rettssikkerhet, særlig retten til kontradiksjon, ivaretas. Etter vår oppfatning er det ikke nødvendig med dommerledet avhør for å oppnå dette. Et dommerledet avhør innebærer i all hovedsak at en dommer følger avhøret fra et siderom, hvor det dommeren og de andre tilstedeværende ser, er det samme som tas opp med lyd og bilde og senere blir avpilt for den dømmende rett. De problemstillinger som en sjelden gang oppstår, lar seg erfaringsmessig løse gjennom en diskusjon mellom de tilstedeværende.

Dommeravhørene regnes i dag for å ha høy bevisverdi. I likhet med arbeidsgruppen, mener vi at bevisverdien følger av kvaliteten på selve avhøret og av måten avhøret blir presentert for den dømmende rett med lyd og bilde. Det er svært viktig at den lyd- og bildemessige kvaliteten er god ved avspilling av avhøret i retten, men den tekniske kvaliteten på opptaksutstyr (og avspillingsutstyr) ligger selvsagt utenfor den enkelte dommers kontroll. Kvaliteten på selve avhøret er i betraktelig større grad avhengig av tidsforløpet fra handling til avhør og avhørers kompetanse, enn at en dommer følger avhøret underveis. Det fremstår som sannsynlig at avhør gjennomgående kan gjennomføres raskere dersom domstolen ikke må involveres i planleggingen og gjennomføringen av avhøret.

Dersom avhøret skal brukes under iretteføringen av en straffesak, er det avgjørende at det kan dokumenteres at tiltalte har vært gitt muligheten til kontradiksjon. Som påpekt av arbeidsgruppen, er det ikke identifikasjon mellom en siktet og vedkommendes forsvarer. Forkynnelse av nødvendig informasjon i forbindelse med avhør av siktede fremstår som en god og praktikabel løsning.

Domstoladministrasjonen støtter således arbeidsgruppens forslag om at avhør av barn og psykisk utviklingshemmede ikke lenger må ledes av en dommer. Arbeidsgruppens forslag til fremtidig organisering og gjennomføring av slike avhør synes hensiktsmessig, fornuftig og bedre enn dagens ordning.

Det vil være uheldig om det utvikler seg en praksis der det begjæres rettslig avhør av vitnet for å være på den helt sikre siden. Vi støtter derfor arbeidsgruppens forslag om å gjøre endringer i straffeprosessloven § 237, slik at retten i større grad får adgang til å overprøve slike begjæringer.

I avsnitt 6.3 og i § 13 i forslag til ny forskrift om avhør av særlig sårbare personer skriver arbeidsgruppen om dekning av utgifter. At politiet, herunder barnehus, og barnevernet dekker egne utgifter gjennom egne budsjetter fremstår som uproblematisk. Etter vårt syn er det arbeidsgruppen skriver om utgiftsdekning til vitner og deres følgepersoner, samt dekning av salær til oppnevnte forsvarere og bistandsadvokater noe uklart.

Dekning av utgifter til vitner og deres eventuelle følgepersoner reguleres av vitnegodtgjørelsesloven. Utgiftene er såkalt regelstyrte og føres på egen post i statsbudsjettet. I og med at dommeravhør i dag hører inn under domstolene, er det domstolene som mottar kravet, attesterer og anviser dette til betaling. Utgiftene dekkes ikke av domstolenes egne budsjetter. Formuleringen i forslag til ny forskrift § 13 første ledd kan lett føre til misforståelser.

Det er korrekt at salær til forsvarere og bistandsadvokater reguleres av salærforskriften. Heller ikke disse utgiftene dekkes av domstolenes egne budsjetter, men føres på egen post i statsbudsjettet. I og med at dommeravhør i dag hører inn under domstolene, er det domstolene som mottar salærkravet, fastsetter salær attesterer og anviser dette til betaling. Når arbeidsgruppen også her formulerer forslaget til ny forskrift § 13 annet ledd slik at det er tingretten som dekker utgiftene til disse, er det egnet til å skape misforståelser.

Domstolenes utgifter i slike saker dekkes over statsbudsjettet kapittel 466 Særskilte straffesaksutgifter. Denne posten har ulike underposter i kontoplanen. Verken politi – eller påtalemyndighet har posteringsfullmakt på kapittel 466. Vi tillater oss å henvise til rapporten ”Rett til tolk” fra 2005 kapittel 13.1 der denne problemstillingen ble berørt hva angår bruk av tolk.

Dersom avhør av barn og psykisk utviklingshemmede er en oppgave som tas ut av domstolene, mener Domstoladministrasjonen at man også må se på hvorvidt politi – eller påtalemyndighet kan få posteringsfullmakt for de regelstyrte utgifter som oppstår i anledning slike avhør. Det kan eksempelvis opprettes egne underposter for slike avhør som foretas i politiets regi, noe som også vil gi en svært god og samlet oversikt over utgiftene.

Domstoladministrasjonen mener at det krever en særskilt begrunnelse dersom domstolene i anledning disse avhørene også i fremtiden skal ha ansvaret for å motta krav på utgiftsdekning til vitner og fastsette salær til profesjonelle aktører, samt attestere og anviser disse utgiftene til betaling. Utgiftene vil være knyttet til en oppgave som ikke hører inn under domstolene og skal heller ikke dekkes over domstolens budsjett. Det vil i tillegg være mer arbeidskrevende for dommerne å gjøre denne oppgaven når dommerne ikke kjenner saken, og det kan innebære at politiet må oversende saksdokumentene til domstolen slik at dommeren kan gjennomgå disse for å kunne foreta en reell kontroll av

det enkelte krav. Vi mener dette er lite hensiktsmessig bruk av domstolenes og dommernes tid. Det er grunn til å anta at antallet slike avhør vil fortsatte å øke også i fremtiden.

Slik Domstoladministrasjonen ser det, fremstår det som mer nærliggende at det er påtaleansvarlig i politiet, formentlig den samme politiadvokat med utvidet påtalekompetanse som har ledet avhøret, som tar stilling til de ulike krav på utgiftsdekning og salær. Vi foreslår sålede at de aktuelle politiadvokatene gis nødvendig posteringsfullmakt.

At domstolene ikke lenger skal ha ansvaret for eventuell utskrift av avhøret, og bære utgiftene til dette, må følge direkte av forlaget om at denne oppgaven tas ut av domstolene.

Med hilsen

Willy Nettet
avdelingsdirektør

Benedicte Aas
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i Domstoladministrasjonen og har derfor ingen signatur.